

RAUTAISANNOS SOTILASPERINNETTÄ

(Julkaistu aikaisemmin Helsingin Reservin Sanomissa)

Sotilasperinteet ovat viime vuosina saaneet yhä enemmän huomiota osakseen, onhan niiden tutkijoille ja harrastajille perustettu oma seuransakin, Sotilasperinteen Seura ry. Helsingin yliopiston kansatieteen professori Juhani U.E. Lehtonen on nyt koonnut yksiin kansiin tiiviin tietopakettin monenlaisista sotilaselämään liittyvistä perinteistä ja tavoista.

Kirjassa käsitellään mm. pinkan teon jaloa taitoa, miekan käyttöä, partaa, kerhoja ja musiikkia. Kuten tekijä itse sanoo, kyseessä ei ole tieteellinen tutkimus, vaan populaari esitys kiehtovasta aihepiiristä. Tämä on hyvä avaus, jolle sopii toivoa jatkoa niin Juhani Lehtosen kuin muidenkin tutkijoiden taholta.

Jääkärit toivat Suomeen palatessaan mukanaan myös saksalaista perinnettä. Tätäkin aihetta Lehtonen sivuaa, minkä lisäksi kannattaa tutustua uusimpaan jääkäreitä käsittelevään teokseen. Teatteri- ja elokuvaohjaaja Markku Onttonen on kauan koonnut aineistoa jääkäreistä ja Jääkärikirja perustuu hänen tekemiin haastatteluihin. Everstiluutnantti Ari Raunion artikkeli jääkäreistä puolustusvoimien rakentajina täydentää mielenkiintoista tekstiä.

Rajavartiostojen historiaa täydentää mainiolla tavalla Taito Uutelan kirjoittama Sallan rajavartioalueen historiikki. Rajavartiointia Koillis-Kairassa vuodesta 1918 2000-luvulle antaa hyvän kuvan siitä, miten pohjoisen karuissa oloissa on valvottu valtakunnan rajaa. Sallan rajakomppanian asiakirjat vuosilta 1939-1944 tuhottiin syksyllä 1944 joten Uutelan haastatteleminen rajaveteraanien kertomukset ovat osittain ainoat käytettävissä lähteet.

Legendaarisesta Lauri Törnistä on jo tähän mennessä kirjoitettu useita kirjoja. Uusin näistä on amerikkalaisen diplomaatin ja historian tutkijan J. Michael Cleverleyn teos. Cleverley palveli Yhdysvaltain Suomen suurlähetystössä vuosina 1996-1999 ja oppi silloin suomen kielen. Kirjassa on uutta tietoa Törnin tehtävistä Iranissa ja Vietnamissa.

Varsin erilaista perinnettä käsitellään toimittaja Jyrki Juuselan kirjassa Suomalaiset Espanjan sisällissodassa. Yli 200 suomalaista taisteli Espanjassa, valtaosa heistä ns. tasavaltalaisten eli vasemmistolaisten puolella. Kohta tapahtumien jälkeen ilmestyi muutama muistelmatyyppinen teos suomalaisten kokemuksista Espanjassa, mutta koottua esitystä ei ole ollut saatavana. Juusela on tekemiensä haastattelujen sekä muun aineiston pohjalta pyrkinyt korjaamaan tätä aukkoa historiankirjoituksessamme. Kirja on varsin luettava – toimittajan ammattitaidolla tehty – ja mielenkiintoinen. Valitettavasti valokuvien jo alun perin heikko laatu on vielä kärsinyt kun ne on painettu pehmeälle paperille.

Markus Anaja

Lehtonen, Juhani U.E., Sotilaselämän perinnekirja. Ajatus Kirjat, Helsinki 2003. 284 sivua, runsas kuvitus.

Onttonen, Markku, Jääkärikirja. Ajatus Kirjat, Helsinki 2002. 256 sivua, kuvitettu.

Uutela, Taito, Rajavartiointia Koillis-Kairassa vuodesta 1918 2000-luvulle. Omakustanne, 276 sivua, 31 valokuvaa ja 20 karttapiirrosta. (Taito Uutela, Karhujärventie 5 C, 98995 Hautajärvi.)

Cleverley, J. Michael, Lauri Törni – syntynyt sotilaaksi. Otava, Helsinki 2003. 416 sivua, valokuvaliite.

Juusela, Jyrki, Suomalaiset Espanjan sisällissodassa. Atena Kustannus, Jyväskylä 2003. 448 sivua, valokuvia.